

Jakość wód źródłanych okolic Horyńca Zdroju na tle źródeł południowej strefy krawędziowej Rostocza

Bronisław Janiec*, Ewa Wawerska*

W badaniach krenologicznych, prowadzonych latem 2004 r. w okolicach Horyńca Zdroju (Rostocze Rawskie), za szczególnie interesujący uznano obszar górnej Papierni, który tworzą trzy małe zlewnie: Słotwiny, Gliniańca i Radrużki. W trakcie kartowania zarejestrowano tam 52 źródła. Są to w przewadze wypływy małe: 20 — o wydajności do $1 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 27 — w przedziale $1\text{--}5 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 5 — wypływów najwydajniejszych przyporządkowano interwałowi $5\text{--}10 \text{ dm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Z wydzielonych klas wydajności wybrano 31 źródeł do badań hydrogeochemicznych. W wodach tych wypływów badano: temperaturę, odczyn, przewodność właściwą, mineralizację całkowitą, trzy rodzaje twardości, poziom rozpuszczonej krzemionki i zawartość jonów: Ca^{2+} , Mg^{2+} , Na^+ , K^+ , HCO_3^- , Cl^- , SO_4^{2-} , PO_4^{3-} i N-NO_3 .

Omawiany obszar położony jest w strefie przygranicznej, do niedawna o ograniczonej dostępności do penetracji terenowych. Dlatego także uznano za celowe porównanie wyników badań najbardziej na wschód wysuniętego odcinka krawędzi, z pozostałą częścią tej formy morfostruktural-

nej, którą można uznać jako oddzielny, specyficzny subregion. Badane źródła strefy krawędziowej drenują dwa główne piętra wodonośne: zasobne i powszechnie występujące górnokredowe oraz mniej rozległe i o zmiennej szerokości mioceńskie.

Z porównań badanych parametrów w wodach źródłanych okolic Horyńca Zdroju z wcześniej poznanymi wypływami wzdłuż całej krawędzi, wynika ogólny wniosek, że źródła horynieckie mają z reguły wyższe (średnio o ponad 20%) wartości badanych wskaźników. Dwa porównawcze wskaźniki syntetyczne, tj. przewodnictwo właściwe i mineralizacja całkowita, wynoszą w przypadku opisywanych wypływów odpowiednio: 118% i 125% względem średniej z krawędzi. Na szczególną uwagę zasługują wysokie twardości niewęglanowe wód źródłanych okolic Horyńca (180%), a tym bardziej siarczanów (209%) w stosunku do całej krawędzi. Wartości pH, charakteryzujące stany równowag węglanowych są względnie porównywalne, aczkolwiek nieco niższe (średnio o 0,15 jednostki pH), natomiast wartość wskaźnikowa magnezu jest tu zdecydowanie niższa (75% średniej subregionu). Stanowi to wyjątek w całym zakresie badanych cech fizyczno-chemicznych wód źródłanych tej części strefy krawędziowej Rostocza.

*Instytut Nauk o Ziemi, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin